

doi: 10.3935/rsp.v29i2.1961

15TH ISTR INTERNATIONAL CONFERENCE: NAVIGATING IN TURBULENT TIMES: PERSPECTIVES AND CONTRIBUTIONS FROM THE THIRD SECTOR

Montreal, Kanada, 12.-15. srpnja 2022.

ISTR (*International Society for Third Sector Research*), petnaesta međunarodna konferencija, naziva *Navigating In Turbulent Times: Perspectives and Contributions from the Third Sector* održana je 12.-15. srpnja u Montrealu, Kanada¹. Konferencija je bila slavljeničkog karaktera, slaveći 30 godina ISTR zajednice.

Broj sudionika bio je oko 400 s tim da je konferencija bila hibridnog tipa, stoga je oko 300 sudionika bilo prisutno uživo i još oko 100 pridružilo se *online*. Konferencija je imala preko 260 izlaganja u 86 sesija. Osvrnut ćemo se na tematski okvir konferencije te nekoliko ključnih izlaganja koja su pokušala zahvatiti pandemijski i postpandemijski razvoj trećeg sektora.

Više je plenarnih sesija bilo posvećeno nedavno preminulom velikanu istraživanja neprofitnog sektora u globalnim okvirima Lesteru Salomonu sa *Johns Hopkins University*. Primjerice, jedna od sesija osvrnula se na dosege i postignuća *Johns Hopkins Comparative Non-Profit Sector Project (CNP)* koji je u zadnja tri desetljeća napravio dramatične pomake u sagledavanju veličine i uloge neprofitnog sektor diljem svijeta. No, rad projekta stavio se i u kritični okvir naglašavajući moguće buduće smjerove rada u pogledu nadogradnje teorijskog okvira, detaljnijeg sagledavanje institucionalne ukotvljenosti sektora ili uloge vrijednosti kao i povezivanja i učenja iz drugih disciplina i projekata.

Revisiting Government/Third Sector Relations in the Welfare State osvrnuo se na važne konceptualne napore koje je kolega Salomon imao od 1980-ih pa nadalje o sagledavanju odnosa države i trećeg sektora u modernoj socijalnog državi. Ključni autori u tom području osvrnuli su se na današnjnju relevantnost njegovog rada i prikazali primjere razvoja tih odnosa po pojedinim državama: Italiji, Izraelu, Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama i Njemačkoj.

Sesija *Tools and Strategies for Measuring Volunteering: The Application of International Standards* osvrnula se na ILO priručnik za mjerenje volontiranja te zasluge rada Lestera Salomona s kojima su se ovi podaci počeli uvrštavati u internacionalne standarde i metodologije te dokle su ti napori danas došli.

Okrugli stol *The New Frontiers of Philanthropy: Mobilizing More (and More Effective) Capital for Public Purposes* osvrnuo se na stanje u industriji od objavljivanja *New Frontiers of Philanthropy* i posljedične inicijative za širenje polja koju su poduzeli partneri projekta, te istraživanja i aktivnosti koje se provode u okviru povezanih projekata. Posebno se sagledalo kako su se razvile inovacije u ovim projektima i u kojoj mjeri (ili ne) pokreću novi i učinkovitiji kapital za rješavanje svjetskih izazovnijih problema.

Osim toga, održan je okrugli stol *The Legacy and Future of the Johns Hopkins Fellows in Philanthropy Program* na kojem su se alumniji programa osvrnuli na njegovih 28 godina postojanja, postignuća i nasljedstva programa u razvoju područja.

Osim ovih ključnih trenutaka u kojima se kroz prizmu ostavštine Lestera Salomona sagledavalo trenutno stanje i buduće perspektive različitih dijelova sektora, održan je velik broj sesija unutar različiti-

¹ Više informacija o samoj konferenciji i programu može se pronaći na mrežnoj stranici: <https://www.istr.org/page/2022>.

tih tematskih okvira. Neke ćemo posebno spomenuti, druge samo nabrojiti.

Management and Governance of Third Sector Organizations je bila tema koja je uključila najviše, čak dvadeset sesija, u kojima su se obrađivale teme poput menadžmenta organizacija ili volontera, različitih aspekata vladavine, ali i suradnje s državom i drugim sektorima.

Philanthropy and Voluntarism in Local and Cross Border Contexts je bila široka tema koje ja obuhvaćala sedamnaest sesija. Ona je u sesijama pokrivala doprinose u područjima od individualnih davanja i stavova prema filantropiji do korporativne i institucionalne filantropije ili pak stanja istraživanja o filantropiji u Europi. S druge strane, govorilo se o menadžmentu volontera, razvoju volonterskih programa, novim formama volontiranja, kao i drugim povezanim temama.

Ne iznenađuje što je velik dio sesija, čak njih šesnaest bilo povezano s temom *The Third Sector and the (Post-)Pandemic*. Unutar ovih sesija moglo se čuti kako je civilno društvo diljem svijeta odgovorilo na pandemijske izazove od hitnih reakcija do brige za ranjive skupine, ali i o tome kako je pandemija utjecala na civilno društvo i održivost organizacija.

Osim toga, možemo izdvojiti još dvije teme s po jedanaest sesija. To su bile *Social Movements, Democracy and Political Participation* te *Social Economy, Social Innovation and the Third Sector*. Unutar prve razgovaralo se o globalnom civilnom društvu i njegovom utjecaju na demokratizaciju društava, utjecaju sektora kao agenta promjena, ali i građanskoj participaciji i lokalnim inicijativama. Druga tema okupila je sesije koje su razmatrale razvoje socijalne ekonomije i socijalnog poduzetništva u raznolikim kontekstima, ali i više perspektiva o socijalnim inovacijama od inicijativa s lokalne razine do toga koliko su i kako socijalne inovacije poticatelji društvenih promjena.

Ostale teme i njihove sesije pokrivala su široki okvir djelovanja trećeg sektora te su bile unutar tematskih okvira *Institutions and Third Sector Regulatory Environment, The Third Sector, Sustainable Development and Climate Change, Diversity, Inequalities and Civil Society, Hybridity and the Third Sector, Advocacy, Technology and Virtual Spaces in Post Truth Era, Teaching on the Third Sector* i nekoliko sesija koje su bile svrstane pod okvir druge teme vezane za treći sektor.

Održan je i velik broj specijalnih sesija. Primjerice, na konferenciji je bilo više radionica profesionalnog razvoja, od onih kako napraviti prijedlog knjige ili objaviti u prestižnim časopisima do onih o pedagogiji vezanoj za podučavanje o civilnom društvu. Održani su sastanci članova ISTR-a po kontinentima kao i sastanci različitih interesnih grupa, primjerice, jako zanimljive radionice o podučavanju i učenju o civilnom društvu. Prije same konferencije održan je višednevni doktorski seminar koji je okupio veći broj doktoranada sa svježim doprinosima i perspektivama o razvoju sektora.

Ovo je bila prva postpandemijska konferencija i prva prilika od 2018. godine za istraživače i praktičare trećeg sektora diljem svijeta da se ponovno okupe i uče jedni od drugih. To su popratila i izlaganje i teme. »Novo normalno« i povratak društvenog i ekonomskog života nudi i nove prilike, primjerice, one za promišljanje novog smjera razvoja ili reformu institucija, preoblikovanje diskursa i sagledavanja načina na koji će se graditi povjerenje i identiteti građana, zajednica i institucija. Treći sektor igra jednu od ključnih ulogu u tim procesima. O tome kako će se njegovo djelovanje nastaviti i koje će putanje razvoj sektora imati, sigurno će se više doznati na sljedećoj ISTR konferenciji u Antverpu 2024. godine.

Danijel Baturina

Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu